

Sv. Jānis Hrisostoms (Zeltamute)

Sīrijas Antiohija, Konstantinopole

(ap 344–407)

PAR PRIESTERĪBU 2,1–2

Piemērotība bīskapa amatam

Ἔτι οὖν ἀμφισβητήσεις ἡμῖν τοῦ μὴ καλῶς ἠπατήσθαι, πᾶσι μέλλων ἐπιστήσεσθαι τοῦ Θεοῦ τοῖς ὑπάρχουσι καὶ ταῦτα πράττων ἃ καὶ τὸν Πέτρον ποιοῦντα ἔφησε δυνήσεσθαι καὶ τῶν ἀποστόλων ὑπερακοντίσαι τοὺς λοιπούς• «Πέτρε γάρ, φησί, φιλεῖς με πλεῖον τούτων;» Καίτοι γε ἐνήν εἰπεῖν πρὸς αὐτόν• Εἰ φιλεῖς με, νηστείαν ἄσκει, χαμευνίαν, ἀγρυπνίας συντόνους, προΐστασο τῶν ἀδικουμένων, γίνου ὀρφανοῖς ὡς πατήρ καὶ ἀντὶ ἀνδρὸς τῆ μητρὶ αὐτῶν. Νῦν δὲ πάντα ταῦτα ἀφείς τί φησι; «Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.»

β□. Ὅτι ἡ ταύτης ὑπηρεσία μείζων τῶν ἄλλων

2.2.1 Ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἃ προεῖπον καὶ τῶν ἀρχομένων πολλοὶ δύναιτ' ἂν ἐπιτελεῖν ῥαδίως, οὐκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες• ὅταν δὲ Ἐκκλησίας προστῆναι δέη καὶ ψυχῶν ἐπιμέλειαν πιστευθῆναι τοσοῦτων, πᾶσα μὲν ἡ γυναικεία φύσις παραχωρεῖτω τῷ μεγέθει τοῦ πράγματος, καὶ ἀνδρῶν δὲ τὸ πλεόν. Ἀγέσθωσαν δὲ εἰς μέσον οἱ πολλῶ τῷ μέτρῳ πλεονεκτοῦντες ἀπάντων, καὶ τοσοῦτον ὑψηλότεροι τῶν ἄλλων κατὰ τὴν τῆς ψυχῆς ὄντες ἀρετὴν ὅσον τοῦ παντὸς ἔθνους Ἑβραίων κατὰ τὸ τοῦ σώματος μέγεθος ὁ Σαούλ, μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶ πλεόν. Μὴ γὰρ μοι μόνον ὑπερωμίας ἐνταῦθα ζητεῖσθω μέτρον, ἀλλ' ὅση πρὸς τὰ ἄλογα τῶν λογικῶν ἀνθρώπων ἡ διαφορὰ, τοσοῦτον τοῦ ποιμένος καὶ τῶν ποιμαινομένων ἔστω τὸ μέσον, ἵνα μὴ καὶ πλεόν τι εἴπω• καὶ γὰρ περὶ πολλῶ μειζόνων ὁ κίνδυνος.

Jean Chrysostome. Sur le sacerdote, in: Sources chrétiennes 272, ed. A.-M. Malingrey, Paris: Cerf, 1980

"Vai tu vēl iebildīsi mums, ka esi neglīti maldināts, grasīdamies tikt iecelts pār to, kas pieder Dievam, (t. i., par bīskapu) un darīdams to, par ko [Kungs] teica, ka Pēteris spēs to veikt un ar ko viņš izcelsies salīdzinājumā ar pārējiem apustuļiem? Proti, Viņš teica: "Pēteri, vai tu mani mīli vairāk nekā viņi?" Lai arī Viņš varēja viņam teikt: "Ja tu mani mīli, tad nodarbojies ar gavēšanu, gulēšanu uz grīdas, neatlaidīgas negulēšanas reizēm, aizsargā netaisnības cietējus, kļūsti bāreņiem kā tēvs un viņu mātēm – kā vīrs," – Viņš tomēr izlaida to visu un teica: "Gani manas avis!"

2. daļa. Tās (t. i., priesterības) kalpošana ir lielāka nekā citas.

"To visu, ko es iepriekš nosaucu, viegli spētu īstenot arī daudzi varai pakļautie, ne tikai vīrieši, bet arī sievietes; taču, kad ir jāklūst par Baznīcas vadītāju un jāsaņem aprūpē tik daudz dvēseļu, tik liela uzdevuma priekšā jāpaliek malā visam sieviešu dzimumam un arī lielākajai daļai vīriešu. Turpretī vidū jānostāda tie, kuri tālu pārspēj visus un dvēseles izcilībā ir tik daudz augstāki par citiem, cik Sauls ķermeniski bija dižāks par visu ebreju tautu, bet – vēl daudz lielākā mērā. Šajā jautājumā man jāmeklē ne tikai galvas un plecu augstums, bet, cik liela ir atšķirība starp saprātīgajiem cilvēkiem un bezprāta radījumiem, tik daudz jāatšķiras arī ganam no ganāmajiem, lai neteiktu – vēl vairāk, jo arī [viņa] rūpes ir par daudz nozīmīgākām lietām."

37. SPREDIĶIS PAR VĒSTULI KORINTIEŠIEM 14:34-35

Sievietēm liek klusēt un pakļauties vīriem, jo viņas ir gaisīgākas un nenosvērtākas

ΟΜΙΛΙΑ ΑΖ□

Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν. Οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

α□. Περικόψας τὸν θόρυβον τὸν ἀπὸ τῶν γλωπτῶν, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν προφητειῶν, καὶ νομοθετήσας, ὥστε μὴ σύγχυσιν γίνεσθαι, τοὺς τε γλώσσαις λαλοῦντας ἀνά μέρος τοῦτο ποιεῖν, τοὺς τε προφητεύοντας ἀρξαμένου ἑτέρου σιγᾶν, λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὴν ταραχὴν τὴν ἀπὸ τῶν γυναικῶν γινομένην ὁδῶ πρόεισι, τὴν ἄκαιρον αὐτῶν ἐκκόπτων παρρησίαν, καὶ σφόδρα εὐκαιρῶς. Εἰ γὰρ τοῖς τὰ χαρίσματα ἔχουσιν ἀπλῶς οὐκ ἐφίεται λαλεῖν, οὐδ' ὅτε βούλονται, καὶ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Πνεύματος κινουμένοις, πολλῶ μᾶλλον ἐκείναις εἰκὴ φλυαρούσαις καὶ μάτην. Διὰ τοῦτο καὶ μετὰ πολλῆς τῆς αὐθεντίας ἐπιστομίζει τὴν φλυαρίαν αὐτῶν, καὶ τὸν νόμον μεθ' ἑαυτοῦ λαβὼν, οὕτως αὐτῶν ἀπορράπτει τὰ στόματα. Οὐ γὰρ παραινεῖ μόνον ἐνταῦθα, οὐδὲ συμβουλεύει, ἀλλὰ καὶ ἐπιτάττει σφοδρῶς, παλαιὸν ὑπὲρ τούτων ἀναγινώσκων νόμον. Εἰπὼν γὰρ, ὅτι Αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν, καὶ, Οὐκ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάττεσθαι, ἐπήγαγε, Καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. Καὶ ποῦ τοῦτο ὁ νόμος λέγει; Πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἢ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτὸς σου κυριεύσει. Εἶδες Παύλου σοφίαν, ἠλίκην παρήγαγε μαρτυρίαν, οὐ σιγᾶν αὐταῖς κελεύουσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ φόβου σιγᾶν, καὶ μετὰ φόβου τοσοῦτου, μεθ' ὅσου τὴν δούλην ἠσυχάζειν χρή; Διὸ καὶ αὐτὸς εἰπὼν, ὅτι Οὐκ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, οὐκ ἐπήγαγεν, Ἀλλὰ σιγᾶν, ἀλλὰ τὸ πλέον ἀντὶ τοῦ

σιγῶν τέθεικε, τὸ ὑποτάττεσθαι. Εἰ δὲ ἐπὶ ἀνδρῶν τοῦτο, πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν διδασκάλων καὶ πατέρων καὶ τοῦ κοινοῦ τῆς ἐκκλησίας συλλόγου. Καὶ εἰ μὴδὲ φθέγγονται, φησὶ, μὴδὲ ἐρωτήσουσι, τίνας ἔνεκεν καὶ παρέσσονται; Ἴνα ἀκούωσι μὲν ἃ χρῆ, τὰ δὲ ἀμφιβαλλόμενα παρὰ τῶν ἀνδρῶν οἴκοι μανθανέτωσαν. Διὸ καὶ ἐπήγαγεν• Εἰ δὲ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. Οὐ γὰρ δὴ μόνον λαλεῖν αὐταῖς οὐκ ἐφίεται, φησὶν, ἀπλῶς, ἀλλ' οὐδὲ ἐρωτᾶν τι ἐν ἐκκλησίᾳ. Εἰ δὲ ἐρωτᾶν οὐ χρῆ, πολλῶ μᾶλλον ἀπλῶς λαλεῖν οὐ θέμις. Καὶ τί δήποτε ἐν τοσαύτῃ κατέστησεν αὐτὰς ὑποταγῆ; Ὅτι ἀσθενέστερόν πῶς ἐστὶν ἡ γυνὴ καὶ εὐρίπιστον καὶ κοῦφον. Διὰ δὴ τοῦτο τοὺς ἄνδρας αὐταῖς ἐπέστησε διδασκάλους, ἀμφοτέρους ὠφελῶν. Ἐκείνας τε γὰρ κοσμίας κατεσκεύασε, τούτους τε ἐναγωνίους ἐποίησεν, ἅτε μέλλοντας μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας ἅπερ ἤκουσαν ταῖς γυναιξὶ παρακατατίθεσθαι.

Εἶτα ἐπειδὴ καλλωπιζέσθαι ἐντεῦθεν ἐνόμιζον ἐκ τοῦ φθέγγεσθαι δημοσίᾳ, πάλιν εἰς τὸ ἐναντίον περιάγει τὸν λόγον, λέγων• Αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ γυναικὶ ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦτο κατεσκεύασε τοῦ Θεοῦ, ἔπειτα ἀπὸ κοινοῦ λογισμοῦ καὶ τῆς συνηθείας, ὥσπερ καὶ, ἠνίκα περὶ κόμης αὐταῖς διελέγετο, ἔλεγεν• Ἡ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις ὑμᾶς διδάσκει; Καὶ πανταχοῦ τοιοῦτον εὖροις ἂν αὐτοῦ τὸν τρόπον ὄντα, οὐκ ἀπὸ τῶν θείων Γραφῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς κοινῆς συνηθείας ἐντρέποντα.

In epistulam I ad Corinthios, Migne Patrologia Graeca, vol. 61, p. 316

"".. jūsu sievietes draudzēs lai klusē, jo viņām nav ļauts runāt, bet jāpakļaujas, kā saka arī Likums." (1Kor 14,34)

Samazinājies jucekli, ko rada daudzu runāšana mēlēs un pravietošana, un noteicis: lai nerastos sajukums, mēlēs runātājiem to darīt pēc kārtas un pravietotājiem apklost, kad sāk runāt cits, – tālāk viņš dodas pie nekārtības, ko rada sievietes, un novērš/izslēdz viņu pļāpāšanu nelaikā, un viņš to dara īstajā brīdī. Ja jau tiem, kam ir [Gara] dāvanas, viņš neļauj vienkārši runāt, kad vien viņi vēlas, pat ja ir Gara iekustināti, tad vēl jo vairāk viņām, kas bezmērķīgi un tukši pļāpā. Tādēļ ar lielu noteiktību viņš apklusina viņu pļāpāšanu un aizsien/aizšuj mutēs, ņemdams palīgā Likumu. Šajā gadījumā viņš ne tikai iesaka vai dod padomu, bet arī stingri pavēl, šajā jautājumā atsaukdamies uz seno Likumu. Proti, pateicis: "Jūsu sievietes draudzēs lai klusē," un: "Viņām nav ļauts runāt, bet jāpakļaujas," – viņš piebilda: "Kā saka arī Likums." Un kur Likums to saka? "Tava pievērstība – pie tava vīra, un viņš valdīs pār tevi." (1Moz 3,16) Vai redzi Pāvila gudrību, ar kādu viņš sagādā liecību, kas viņām pavēl nevis tikai klusēt, bet gan klusēt ar bijību, turklāt ar tik lielu bijību, ar kādu jāklusē kalponei. Tātad teikdams: "Viņām nav ļauts runāt," – viņš nepiebilda: "Bet ir jāklusē," – turpretim klusēšanas vietā lika kaut ko lielāku – pakļaušanos. Ja tas ir teikts par attieksmi pret

vīriem, tad daudz vairāk – pret skolotājiem, tēviem un draudzes kopā sanākšanu. Kāds varētu teikt: "Ja jau viņas nevar ne izteikties, ne jautāt, tad kāda jēga/kādēļ viņām būt klāt?" – Lai dzirdētu to, kas jādzird, bet neskaidros jautājumus lai noskaidro mājās, pie vīriem. Tādēļ viņš arī piebilda: "Ja viņas grib ko noskaidrot, tad lai mājās izjautā savus vīrus."

Varētu teikt, ka viņām nevis vienkārši liegts runāt, bet pat kaut ko jautāt draudzē. Ja viņas nedrīkst neko jautāt, tad vēl jo vairāk viņām nav atļauts tāpat vien runāt. Un kādēļ gan viņš pazeminājis viņas tādā pakļautībā? Tādēļ, ka sieviete kaut kādā ziņā ir vājāka, nenosvērtāka un gaisīgāka. Lūk, tāpēc viņš iecēlis vīrus viņām par skolotājiem, nesdams labumu abiem. Tā viņš sievas rosinājis uz kārtību, bet vīrus – uz darbību, jo viņiem pēc tam ar lielu precizitāti jāizklāsta sievām viss, ko viņas dzirdējušas.

Tālāk, kad viņš tādējādi atzinis, ka viņus izdaiļo runāšana sabiedrībā, viņš domu aplūko vēlreiz no pretējās puses: "Ir kauns sievietei runāt draudzē." To viņš pamato, pirmkārt, ar Dieva likumu un, otrkārt, ar vispārēju atzinumu un ierasto kārtību. Gluži tāpat, kā, runājot par matiem, viņš teica: "Vai pati daba jums nemāca?" (11,14). Un visur var redzēt, ka viņš izmanto šādu pieeju – ņemt vērā ne tikai dievišķos Rakstus, bet arī vispārējo kārtību."

9. SPREDIĶIS PAR 1. VĒSTULI TIMOTEJAM 2:11–15

Sievietes kautrīguma rota – neizteikties draudzē par garīgām lietām, jo vīrieša pārākums ir pamatots radīšanas kārtībā un sievietes atbildībā par grēkā krišanu, jo gaisīgums un vājums ir visa sieviešu dzimuma pazīme, kura glābšanai dota tikai viena iespēja – bērnu dzemdēšana un audzināšana

ΟΜΙΛΙΑ Θ□

α□. Πολλήν ἀπαιτεῖ τὴν αἰδῶ παρὰ τῶν γυναικῶν ὁ μακάριος Παῦλος, πολλὴν τὴν κοσμιότητα. Διὰ τοῦτο οὐ μέχρι σχημάτων, οὐ μέχρι καταστολῆς πρόεισιν, ἀλλὰ καὶ μέχρι φωνῆς• καὶ τί φησι; Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω. Τί ἐστι τοῦτο; Μηδὲ φθεγγέσθω, φησὶν, ἐν ἐκκλησίᾳ γυνή• ὅπερ καὶ ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῇ γράφων ἔλεγεν• Αἰσχρὸν γάρ ἐστιν γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. Τί δὴποτε; Ὅτι ὁ νόμος αὐτὰς, φησὶν, ὑπέταξε. Καὶ πάλιν ἐτέρωθι, Εἰ δέ τι μανθάνειν ἐθέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. [Ἄλλὰ τότε μὲν αἱ γυναῖκες ἀπὸ τῆς τοιαύτης διδασκαλίας ἐσίγων• νυνὶ δὲ παρ' αὐταῖς πολὺς ὁ θόρυβος, πολλὴ ἡ κραυγὴ, πολλὴ ἡ διάλεξις, οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ τοσαύτη, ὅση ἐνταῦθα• πάσας διαλεγόμενας ἴδοι τις ἄν, ὅσα οὔτε ἐν ἀγορᾷ, οὔτε ἐν βαλανείοις. Ὡσπερ γὰρ δι' αὐτὸ τοῦτο παραγινόμεναι, ἵνα ἄνεσιν

ἔχωσιν, οὕτω περὶ τὴν τῶν ἀνονήτων διάλεξιν ἡσχόληνται ἅπασαι. Διὰ τοῦτο πάντα ἄνω καὶ κάτω γέγονε• καὶ οὐκ ἐννοοῦσιν, ὅτι οὐδὲ ἔστιν ἄλλως μαθεῖν τι τῶν χρησίμων μὴ ἡσυχάζουσας. Ὅταν γὰρ ἐπείγεται μὲν πρὸς τὴν διάλεξιν ὁ λόγος, μηδεὶς δὲ προσέχη τοῖς λεγομένοις, τί τὸ ὄφελος;] Τοσοῦτον γὰρ αὐτὴν σιγηρὰν εἶναι δεῖ, φησὶν, ὡς μὴ μόνον περὶ βιωτικῶν, ἀλλὰ μηδὲ περὶ πνευματικῶν φθέγγεσθαι ἐν ἐκκλησίᾳ. Τοῦτο κόσμος, τοῦτο αἰδῶς, τοῦτο μᾶλλον αὐτὴν τῶν ἱματίων κοσμησαὶ δυνήσεται• ἂν οὕτως ἑαυτὴν περιστείλῃ, δυνήσεται καὶ μετὰ πολλῆς τῆς εὐκοσμίας τὰς εὐχὰς ποιεῖσθαι.

Γυναικὶ δὲ οὐκ ἐπιτρέπω διδάσκειν. Οὐκ ἐπιτρέπω, φησί• ποῖαν ἐνταῦθα τοῦτο ἔχει τὴν ἀκολουθίαν; Καὶ πολλήν. Περὶ ἡσυχίας διελέγετο, περὶ κοσμιότητος, περὶ αἰδοῦς• εἶπεν, ὅτι λαλεῖν αὐτὰς οὐ βούλομαι. Πάντοθεν τοίνυν βουλόμενος αὐτῶν περικόψαι τὴν ἀφορμὴν τῆς λαλιᾶς, μηδὲ διδασκέτωσαν, φησὶν, ἀλλὰ τὴν τῶν μαθητευομένων ἐχέτωσαν τάξιν• οὕτω γὰρ διὰ τῆς σιγῆς καὶ τὴν ὑποταγὴν δεῖξουσιν. Λάλον γὰρ πως τὸ γένος ἐστί• διὰ τοῦτο πάντοθεν αὐτὴν καταστέλλει. Ἀδὰμ γὰρ, φησί, πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὐὰ• καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε. Τί οὖν ταῦτα πρὸς τὰς νῦν; Ναί, φησί• τῆς πλείονος ἀπέλαυσε τιμῆς τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος• πρῶτον ἐπλάσθη. Ἀλλαχοῦ δὲ καὶ τὸ μείζον ἔδειξεν, οὕτω λέγων• Οὐ γὰρ ἐπλάσθη ὁ ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλ' ἡ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. Τί οὖν τοῦτο λέγει; Πολλαχόθεν βουλόμενος τὸν ἄνδρα πρωτεύειν. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀπὸ τούτων ἐχέτω τὰ πρωτεῖα, φησὶ, δεύτερον δὲ ἀπὸ τῶν ἤδη γενομένων. Ἐδίδαξέ ποτε τὸν ἄνδρα, καὶ πάντα κατέστρεψε, καὶ τῇ παρακοῇ ὑπεύθυνον ἐποίησε. Διὰ τοῦτο αὐτὴν ὑπέταξεν ὁ Θεὸς, ἐπειδὴ τῇ ἀρχῇ, μᾶλλον δὲ τῇ ὁμοτιμίᾳ κακῶς ἐχρήσατο. Πρὸς τὸν ἄνδρα σου, φησὶν, ἡ ἀποστροφή σου. Πρὸ δὲ τούτου οὐκ εἴρητο τοῦτο. Πῶς δὲ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη; οὐκοῦν οὐ παρήκουσεν, εἴ γε οὐκ ἠπατήθη. Πρόσεχε ἀκριβῶς. Ἡ γυνὴ φησιν, Ὁ ὄφεις ἠπάτησέ με• ὁ δὲ Ἀδὰμ οὐ λέγει, Ἡ γυνὴ ἠπάτησέ με, ἀλλ' ὅτι Αὕτη ἔδωκέ μοι, καὶ ἔφαγον. Οὐκ ἔστι δὲ ἴσον, παρὰ τῆς ὁμοφύλου καὶ συγγενοῦς δεξασθαι τὴν ἀπάτην, καὶ παρὰ θηρίου, τοῦ δούλου, τοῦ ὑποτεταγμένου• ὥστε ἐκεῖνο ἀπάτης ἐστί. Πρὸς οὖν τὴν σύγκρισιν τῆς γυναικὸς φησιν αὐτὸν μὴ ἠπατηθῆναι, ὅτι ἐκείνη μὲν ὑπὸ τοῦ δούλου καὶ ὑποτεταγμένου, οὗτος δὲ ὑπὸ τῆς ἐλευθέρως. Πάλιν δὲ οὐ περὶ τοῦ Ἀδὰμ εἴρηται, ὅτι εἶδε τὸ ξύλον ὅτι καλὸν εἰς βρῶσιν, ἀλλὰ περὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ὅτι ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς• ὥστε οὗτος οὐκ ἐπιθυμίᾳ ἀλοῦς παρέβη, ἀλλὰ τῇ γυναικὶ πεισθεὶς ἀπλῶς.

Ἐδίδαξεν ἅπαξ ἡ γυνὴ, καὶ πάντα κατέστρεψε• διὰ τοῦτό φησι, Μὴ διδασκέτω. Τί οὖν πρὸς τὰς λοιπὰς, εἰ ἐκείνη τοῦτο ἔπαθε; Καὶ πάνυ• τὸ γὰρ γένος ἀσθενὲς καὶ κοῦφον. Ἄλλως δὲ, περὶ τῆς φύσεως ἐνταῦθα πάσης λέγεται• οὐ γὰρ εἶπεν, Ἡ δὲ Εὐὰ ἀπατηθεῖσα, ἀλλ', Ἡ γυνὴ, ὅπερ ἐστὶν ὄνομα τοῦ κοινοῦ γένους μᾶλλον ἢ ἐκείνης. Τί οὖν; πᾶσα ἡ φύσις ἐν παραβάσει γέγονε δι' ἐκείνης; Ὡσπερ περὶ τοῦ Ἀδὰμ φησιν, ὅτι Ἐν ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος• οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ γυναικεῖον γένος παρέβη, οὐ τὸ ἀνδρεῖον.

Τί οὖν; οὐκ ἔχει σωτηρίαν; Ναί, φησί. Ποίαν δὴ ταύτην; Τὴν διὰ τῶν τέκνων• οὐ γὰρ δὴ περὶ τῆς Εὐας ἔλεγεν• Ἐὰν μείνωσιν ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ καὶ τῷ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης. Ποία πίστει; ποία ἀγάπῃ; ποίῳ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης; Ὡς ἂν εἰ ἔλεγε• Μὴ κατηφεῖς ἐστε, αἱ γυναῖκες, ὅτι τὸ γένος ὑμῶν διαβέβληται• ἔδωκεν ὑμῖν ὁ Θεὸς καὶ ἕτεραν ἀφορμὴν σωτηρίας, τὴν παιδοτροφίαν• ὥστε μὴ μόνον δι' ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρων σώζεσθαι. Ὅρα πόσα κατὰ ταυτὸν ζητήματα τίκτεται. Ἡ γυνὴ ἀπατηθεῖσα, φησὶν, ἐν παραβάσει γέγονε. Τίς; Ἡ Εὐα. Αὕτη οὖν σωθήσεται διὰ τῆς τεκνογονίας; Οὐ τοῦτό φησιν, ἀλλ' ὅτι ἡ φύσις ἢ γυναικεία σωθήσεται. Αὕτη δὴ οὐκ ἐν παραβάσει γέγονε; Ναί, γέγονεν, ἀλλὰ παρέβη μὲν ἡ Εὐα, σωθήσεται δὲ τὸ γυναικεῖον γένος διὰ τῆς τεκνογονίας. Διὰ τί γὰρ μὴ καὶ διὰ τῆς οἰκείας ἀρετῆς; μὴ γὰρ ἐκείνη τοῦτο ταῖς ἄλλαις ἐξέκλεισε; τί οὖν πρὸς τὰς παρθένους; τί δὲ πρὸς τὰς στείρας; τί δὲ πρὸς τὰς χήρας, τὰς πρὶν ἢ τεκεῖν τοὺς ἄνδρας ἀποβαλούσας; ἀπολώλασιν; ἐλπίδα οὐκ ἔχουσι; καὶ μὴν αἱ παρθένοι εἰσὶν αἱ μάλιστα εὐδοκιμοῦσαι. Τί ποτε οὖν βούλεται εἰπεῖν;

β□. Τινές φασιν, ὅτι ὥσπερ τὸ πᾶν γένος ὑπέταξεν ἀπὸ τῆς διαπλάσεως διὰ τῶν εἰς τὴν πρώτην γενομένων γυναῖκα (ἐπειδὴ γὰρ ἡ Εὐα δευτέρα ἐπλάσθη καὶ ὑπετάγη, καὶ τὸ λοιπὸν γένος ὑποτασσέσθω, φησὶν)• οὕτως ἄρα, ἐπειδὴ καὶ παρέβη, καὶ τὸ λοιπὸν γένος γέγονεν ἐν τῇ παραβάσει. Ἄλλ' οὐκ ἔχει λόγον• ἐκεῖ μὲν γὰρ τῆς τοῦ Θεοῦ δωρεᾶς γέγονε τὸ πᾶν, ἐνταῦθα δὲ τῆς ἀμαρτίας τῆς γυναικός. Ὁ οὖν λέγει, τοῦτό ἐστιν• ὅτι ὥσπερ πάντες ἀπέθανον ἄνθρωποι διὰ τοῦ ἔνοχου, ἐπειδὴ ὁ εἷς ἥμαρτεν, οὕτω καὶ πᾶν τὸ γυναικεῖον γένος παρέβη, ἐπειδὴ ἐν παραβάσει γέγονεν ἡ γυνή. Μηδὲν οὖν ἀλγεῖτω• ἔδωκεν αὐτῇ ὁ Θεὸς παραμυθίαν οὐ μικράν, τὸ τεκεῖν παιδία. Ἄλλὰ τοῦτο τῆς φύσεως, φησί. Καὶ ἐκεῖνο τῆς φύσεως• οὐ γὰρ μόνον τὸ τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς παιδοτροφίας κεχάρισται. Ἐὰν ἐπιμείνωσι, φησὶ, τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ καὶ τῷ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης• τουτέστιν, ἐὰν αὐτοὺς ἐν ἀγάπῃ μετὰ τὸ τεκεῖν καὶ ἀγνείᾳ διατηρήσωσιν. Ἐν τούτοις οὐ μικρὸν ἔξουσι τὸν ὑπὲρ τούτων μισθόν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα μέγαν, ὅτι ἀθλητὰς ἔθρεψαν τῷ Χριστῷ. Ἁγιασμὸν δὲ τὸν ὀρθὸν λέγει βίον, σωφροσύνην δὲ τὴν κοσμιότητα.

In epistulam I ad Timotheum, Migne Patrologia Graeca, vol. 62, p. 544-546; 553

No sievietēm svētīgais Pāvils pieprasa lielu kautrību, lielu kārtīgumu. Tādēļ viņš iet uz priekšu ne [tikai] līdz ārējam izskatam, ne līdz pieticībai, bet līdz balsij. Ko viņš saka? "Sievietai lai klusu mācās." Ko tas nozīmē? Viņš saka – draudzē sievietai nerunā, līdzīgi kā viņš rakstīja Vēstulē korintiešiem: "Sievietēm draudzē runāt ir kauns." Kādēļ tā? Viņš saka: "Jo Likums viņas ir pakļāvis." Un vēl citur: "Bet, ja viņas grib kaut ko uzzināt, tad lai mājās izjautā savus vīrus." [...] Viņš saka – sievietai jābūt tik ļoti klusai, ka draudzē viņa neizsakās ne tikai par sadzīviskiem, bet arī par garīgiem jautājumiem. Šāds ir kārtīgums, šāds – kautrīgums, kas viņu spēs rotāt vairāk nekā tērpi. Ja viņa šādi būs ietērpta, tad spēs arī lūgties ļoti atbilstošā veidā.

"Sievietei es neļauju mācīt." "Neļauju" – viņš saka. Kā tas izriet no iepriekšējā? Ļoti tieši. Viņš runāja par klusēšanu, pieklājību, kautrību. Viņš teica – es negribu, ka viņas runā. Tādējādi, vēlēdamies no visām pusēm ierobežot viņu iespēju runāt, viņš saka – viņas lai nemāca, bet lai ir apmācāmo kārtā; jo klusējot viņas izrādīs pakļaušanos. [Sieviešu] dzimumam kaut kā ir raksturīgs pļāpīgums, tāpēc viņš to no visām pusēm iegrožo. Viņš saka: "Jo Ādams tika izveidots pirmais un pēc tam – Ieva; un Ādams netika pievilts, bet sieviete tika pievilta un izdarīja pārkāpumu."

Kāda tam visam saistība ar tagadējām sievietēm? Tiešām, viņš saka – vīriešu dzimums ir saņēmis lielāku godu, tas ir radīts pirmais. Bet arī citur viņš norādījis uz šo pārākumu, teikdams: "Vīrietis nav radīts sievietes dēļ, bet sieviete – vīrieša dēļ." (1Kor 11,9) Kāpēc viņš tā saka? Vairāku iemeslu dēļ viņš vēlas, lai vīrietis būtu galvenais. Pirmkārt, nupat pieminētā iemesla dēļ; otrkārt, balstoties uz to, kas notika tūlīt pēc tam (t. i., grēkā krišana).

Sieviete reiz mācīja vīru un visu sagrava, padarīja viņu atbildīgu par nepaklausību. Dievs viņu nolika pakļautībā, jo viņa bija sliktā veidā lietojusi savu varu jeb drīzāk – vienādo cieņu. Kā teikts: "Tava tieksme būs pēc tava vīra." (1Moz 3,16) Pirms tam šādi vārdi nebija teikti. Bet kā tad Ādams netika "pievilts"? Tad jau viņš nebija nepaklausīgs, ja jau netika pievilts. Ieklausies uzmanīgi! Sieviete saka: "Čūska mani pievīla," turpretī Ādams nesaka: "Sieviete mani pievīla," bet: "Viņa man iedeva, un es ēdu." Nav viens un tas pats – vai pievil tās pašas cilts un izcelsmes pārstāvis vai dzīvnieks, kalps, pakļautais – šī drīzāk ir pievilšana. Tāpēc salīdzinājumā ar sievieti viņš netiek saukts par pieviltu, jo sievieti pievīla kalps un pakļautais, bet viņu (t. i., Ādamu) pievīla brīvā. Vēl, nevis par Ādamu teikts: "Redzēja, ka šis koks ir labs ēšanai," bet par sievieti – "viņa ēda un deva arī savam vīram". Tātad viņš izdarīja pārkāpumu nevis padevies iekārei, bet vienkārši paklausīdams sievietei.

Sieviete reiz mācīja – un visu sagrava. Tādēļ [Pāvils] saka: "Viņa lai nemāca." Ja to nodarījusi viņa, tad kāda tam saistība ar pārējām [sievietēm]? Ļoti liela. Viņu dzimums ir vājš un gaisīgs. Turklāt tas teikts par visu šo dzimumu – proti, viņš neteica: "Ieva tika pievilta," bet: "sieviete", kas drīzāk apzīmē visu dzimumu, nevis tikai viņu vienu. Ko tas nozīmē? Vai līdz ar viņu viss dzimums nonāca pārkāpumā? Tāpat kā viņš saka par Ādamu: "Līdzīgi Ādama pārkāpumam, kurš ir nākamības paraugs" (Rm 5,14), tā arī viss sieviešu dzimums – nevis vīriešu – izdarīja pārkāpumu.

Tad kā? Vai [sievietei] ir pieejama glābšana? Jā – viņš saka. Kāda? Ar bērnu starpniecību – jo ne jau par Ievu viņš teica: "Ja viņas paliek ticībā, mīlestībā un svētumā ar savaldību." Kādā ticībā? Kādā mīlestībā? Kādā svētumā ar savaldību? Viņš it kā saka: "Sievietes, neesiet nospiestas par to, ka jūsu

dzimums ir apsūdzēts; Dievs jums ir devis vēl vienu glābšanās iespēju – bērnu audzināšanu. Tātad jūs varat izglābties ne tikai pašas, bet ar citu starpniecību." Lūk, cik daudz te rodas jautājumu. Viņš saka: "Sieviete pievilta nonāca pārkāpumā." Kura? Ieva. Tātad viņa tiks izglābta ar bērnu dzemdēšanu? Nevis to viņš saka, bet – viss sieviešu dzimums tiks izglābts. Vai tad tas nenokļuva pārkāpumā? Jā, nokļuva; pārkāpumu gan izdarīja Ieva, bet ar bērnu dzemdēšanu tiks izglābts viss sieviešu dzimums. Un kādēļ gan ne ar pašas tikumu? Vai ne tādēļ, ka viņa citām liegusi tādu iespēju? Un kā paliek ar jaunavām? Un ar neauglīgajām? Un atraitnēm, kuras, pirms dzemdēt, jau zaudējušas vīrus? Vai viņas lemtas pazušanai un viņām nav cerību? Un tomēr jaunavas tiek turētas visaugstākajā cieņā. Ko tad īsti viņš grib pateikt?

Daži saka – kā [Dievs] jau kopš izveidošanas nolika pakļautībā visu dzimumu ar to, kas notika ar pirmo sievieti (viņi saka – tā kā Ieva tika izveidota otrā un tika pakļauta, tad pakļautam jābūt arī visam dzimumam), tādā pašā veidā arī, tā kā viņa izdarīja pārkāpumu, viss pārējais dzimums nonāca pārkāpumā. Bet tam nav saistības – pirmajā gadījumā viss tapa no Dieva dāvanas, bet otrajā – no sievietes grēka. Tad nu [apustulis] saka šo: kā caur vienu cilvēku visi ir nomiruši, jo šis viens nogrēkojās, tāpat arī viss sieviešu dzimums kļuvis par pārkāpēju, jo pārkāpumā nonākusi šī sieviete. Bet lai viņa nekrit izmisumā – Dievs viņai devis lielu mierinājumu, bērnu dzemdēšanu. Varētu teikt: tas jau no dabas. Bet arī pirmais – no dabas. Viņām dāvāts ne tikai tas, kas no dabas, bet arī bērnu audzināšana. Kā teikts: "Ja vien viņas paliek ticībā, mīlestībā un svētumā ar savaldību," tas ir, ja pēc dzemdēšanas tos uztur mīlestībā un šķīstumā. Tajā par to visu viņām būs ne maza alga, bet pat ļoti liela, jo viņas izaudzinājušas atlētus Kristus. Ar svētumu viņš domā pareizu dzīvi, bet ar savaldību – pieklājību."

11. SPREDIĶIS PAR 1. VĒSTULI TIMOTEJAM 3:8–11

Apustulis nav sacījis šos vārdus par sievietēm vispār, bet par sievietēm diakonēm

Γυναίκας ὡσαύτως, διακόνους φησὶ, σεμνὰς, μὴ διλόγους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσι. Τινὲς ἀπλῶς περὶ γυναικῶν εἰρῆσθαι τοῦτό φασιν, οὐκ ἔστι δέ• τί γὰρ ἐβούλετο μεταξύ τῶν εἰρημένων παρεμβαλεῖν τι περὶ γυναικῶν; ἀλλὰ περὶ τῶν τὸ ἀξίωμα τῆς διακονίας ἔχουσῶν λέγει. Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες. Ταῦτα καὶ περὶ γυναικῶν διακόνων ἀρμόπτει εἰρῆσθαι. Σφόδρα γὰρ ἀναγκαῖον τοῦτο καὶ χρήσιμον καὶ κόσμιον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

In epistulam I ad Timotheum, Migne Patrologia Graeca, vol. 62, p. 544-546; 553

"Tāpat arī sievietēm (viņš runā par diakonēm) jābūt dievbijīgām, neaprunātājām, skaidrā prātā, uzticamām it visā." Daži uzskata, ka viņš to sacījis par sievietēm vispār, bet tā nav – kāpēc lai viņš būtu gribējis sacītajā vēl iestarpināt kaut ko par sievietēm? Bet viņš runā par tām, kurām ir diakones amats. "Diakonam jābūt vienas sievas vīram." To var attiecināt arī uz sievietēm diakonēm. Jo Baznīcā tas (t. i., monogāmija) ir ļoti nepieciešami, noderīgi un kārtīgi."

No grieķu valodas tulkojis Artūrs Hansons, Mag.theol.